

УДК 377:005.6:338.46

DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-21\(41\)-18](https://doi.org/10.33296/2707-0255-21(41)-18)

КРАВЕЦЬ Світлана,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>
e-mail: sveta.kindz@ukr.net

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Анотація. *Актуальність* дослідження сучасних практик забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування зумовлена потребою гнучкого реагування професійної освіти на потреби бізнесу. Сфера обслуговування характеризується широким спектром видів діяльності та наявністю різних організаційних форм розвитку і можливостей зайнятості усіх категорій населення. Якісна професійна підготовка майбутніх спеціалістів для сфери обслуговування у синергії із ринком праці є важливою умовою соціально-економічного розвитку держави та окремих регіонів.

Мета дослідження: схарактеризувати сучасні практики забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування.

Методи дослідження: аналіз законодавчих актів і нормативно-правових документів – для вивчення структури системи забезпечення якості професійної освіти та особливостей функціонування її складових (внутрішня система забезпечення якості професійної освіти; система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти); аналіз і синтез – для дослідження систем забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування; узагальнення та систематизація – для визначення особливостей сучасних практик забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування.

Основні результати дослідження. Проаналізовано ключові зміни в освітньому законодавстві щодо функціонування складових системи забезпечення якості професійної освіти; обґрунтовано напрями (освітнє середовище закладу професійної освіти; система оцінювання здобувачів освіти; педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти; управлінські

процеси закладу професійної освіти) та процедури функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної освіти; з'ясовано взаємозалежність внутрішньої системи забезпечення якості професійної освіти залежить від наявності ефективних інструментів, процедур та заходів, що відносяться до системи зовнішнього забезпечення якості професійної освіти (стандартизація, ліцензування освітньої діяльності, інституційний аудит, моніторинг якості освіти, атестація педагогічних працівників, сертифікація педагогічних працівників); виявлено кращі практики забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування.

Висновки та перспективи дослідження. Сучасні практики забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування ґрунтуються на дотриманні законодавства у сфері професійної освіти, поєднанні та впровадженні інновацій у партнерстві із ринком праці, забезпеченні відповідності результатів навчання вимогам компетентнісного підходу, розширенні міжнародних зв'язків закладів професійної освіти, орієнтованих на забезпечення якості професійної освіти відповідно до європейських стандартів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні рекомендацій щодо удосконалення національної системи забезпечення якості освіти професійної освіти на основі зарубіжного досвіду.

Ключові слова: система забезпечення якості професійної освіти, педагогічні працівники, майбутні кваліфіковані спеціалісти, сфера обслуговування, партнерство у сфері професійної освіти.

Вступ. В умовах сьогодення розвиток усіх секторів економіки характеризується нестабільними процесами, динамічними змінами та необхідністю швидкої адаптації в умовах невизначеності. Війна в Україні суттєво вплинула на забезпечення ринку праці кваліфікованими спеціалістами, дефіцит яких гальмує розвиток національної економіки й призупиняє функціонування регіональних галузевих бізнес-структур. Важливість професійної освіти для подолання викликів сьогодення та відновлення країни у повоєнний час не викликає сумнівів, а посилює необхідність розширення можливостей закладів професійної освіти щодо надання освітніх послуг не тільки молоді, а й для задоволення інтересів й потреб дорослих та уразливих верств населення (літніх осіб, ветеранів, зовнішньо та внутрішньо переміщених

осіб, осіб з обмеженими можливостями та ін.) у навчанні, працевлаштуванні та гідній праці.

Вихідні передумови. Гнучке реагування професійної освіти на запити суспільства передбачає здійснення моніторингових досліджень регіональних потреб, вивчення галузевих вимог, проведення самоаналізу можливостей закладу професійної освіти здійснювати якісну професійну підготовку. У контексті забезпечення зайнятості різних категорій населення сфера обслуговування є найбільш відкритою для розвитку власного малого та середнього бізнесу, сприяє формуванню конкурентного середовища, зростанню самозайнятості населення завдяки наявності різних організаційних форм розвитку і можливостей швидкого реагування на потреби споживачів. Широкий спектр видів діяльності у сфері обслуговування (торгівля, транспорт, громадське харчування, побутові послуги та ін.) є основними галузями або доповнюють інші сектори економіки, тому актуальність професійної підготовки майбутніх спеціалістів для сфери обслуговування у синергії із ринком праці є важливою умовою соціально-економічного розвитку держави та окремих регіонів.

Мета дослідження: схарактеризувати сучасні практики забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування.

Методи дослідження: аналіз законодавчих актів і нормативно-правових документів – для вивчення структури системи забезпечення якості професійної освіти та особливостей функціонування її складових (внутрішня система забезпечення якості професійної освіти; система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти); аналіз і синтез – для дослідження систем забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування; узагальнення та систематизація – для визначення особливостей сучасних практик забезпечення якості професійної освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Напрями реформування і механізми оновлення системи професійної освіти спрямовані на досягнення

максимальної відповідності якості освітніх послуг актуальним потребам ринку праці на галузевому, регіональному, національному рівнях.

Оновлення законодавства у сфері професійної освіти актуалізує трансформації у взаємопов'язаних між собою підсистемах, що забезпечують якість професійної освіти. Йдеться про ключові зміни: розширення прав на професійну освіту, забезпечення доступності здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій, у тому числі шляхом побудови індивідуальних освітніх траєкторій; реформування системи оцінювання результатів навчання та присудження, присвоєння кваліфікацій; зміни у процедурі видачі документів про освіту і професійну кваліфікацію; модернізація процесів ліцензування освітньої діяльності та організації освітнього процесу за різними освітніми програмами й формами здобуття професійної освіти; посилення ролі наглядових і регіональних рад в управлінні закладами професійної освіти; уточнення підходів до атестації та сертифікації педагогічних працівників тощо.

Означені законодавчі новації, визначені процедури, інструменти та заходи комплексно спрямовані на забезпечення якості професійної освіти та постають критеріями оцінювання окремих складових системи забезпечення якості професійної освіти. Відповідно до Закону України «Про професійну освіту» складовими системи забезпечення якості професійної освіти є: 1) система забезпечення якості у закладах професійної освіти (внутрішня система забезпечення якості професійної освіти); 2) система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти; 3) система забезпечення якості в діяльності органів управління, установ і органів, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості професійної освіти [2].

У вітчизняній теорії особливості системи забезпечення якості професійної освіти досліджено за напрямками: теоретичного обґрунтування суті понять у контексті якості освіти та компетентнісної парадигми [10]; удосконалення нормативних складових системи якості професійної освіти (стандартизація,

кваліфікації, професійні стандарти, освітні програми) [12]; модернізації управлінських процесів у контексті цифровізації, зокрема й для розвитку внутрішніх систем забезпечення якості освіти (моніторинг, самооцінювання, управлінські рішення, кадровий потенціал) [3]; адаптації національної системи забезпечення якості до міжнародних стандартів якості та гармонізації критеріїв якості [1], розвитку партнерства системи професійної освіти і роботодавців та запровадження нових механізмів забезпечення якості професійної освіти (наглядові ради, дорадчі органи, дуальна форма здобуття професійної освіти тощо) [13]. У практичному аспекті механізми системи забезпечення якості професійної освіти упроваджуються комплексно й забезпечують ефективність розвитку конкретних підсистем, що функціонально спрямовані на досягнення якісних результатів професійної підготовки здобувачів освіти. У цьому контексті посилюється значення системного удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що формується закладом професійної освіти та включає: «механізми забезпечення академічної доброчесності, види відповідальності педагогічних працівників і здобувачів професійної освіти за конкретні порушення академічної доброчесності, систему оцінювання результатів навчання здобувачів професійної освіти за відповідною освітньою програмою, систему оцінювання результатів діяльності педагогічних працівників, інші процедури, інструменти та заходи забезпечення якості освіти, що визначаються закладом професійної освіти» [2].

У закладах професійної освіти внутрішня система забезпечення якості професійної освіти формується відповідно до методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної освіти [8], у яких керівникам закладів професійної освіти рекомендовано затвердити Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі професійної освіти, що передбачає розроблення Стратегії (політики) та процедури забезпечення якості освіти у якій: визначено орієнтири

функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; враховано інтереси учасників освітнього процесу щодо якості освітніх послуг та реалізації інших їхніх прав; дотримано засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності. У процесі визначення орієнтирів функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти розроблення важливо враховувати актуальні й перспективні зміни у сфері професійної освіти, а також тенденції розвитку ринку праці у динамічних умовах сьогодення. Визначення пріоритетів політики та процедури функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної освіти передбачає урахування сучасних підходів до забезпечення якості професійної освіти (трансформаційний, компетентнісний, євроінтеграційний, системний, регіональний, партнерський, прогностичний), що характеризуються адаптивністю освітніх послуг відповідно до потреб економіки та регіональних запитів у кваліфікованих працівниках, а також гнучкістю процедур і заходів освітніх процесів для швидкого доступу здобувачів освіти до ринку гідної праці та цивільного життя [7].

У стратегічних планах розвитку закладів професійної освіти забезпечення якості професійної підготовки фахівців є основною метою, на досягнення якої спрямовані конкретні цілі, адаптовані до потреб суспільства, ринку праці та тенденцій розвитку освіти і науки. Реалізація стратегічних планів забезпечення якості професійної підготовки фахівців сфери обслуговування передбачає консолідацію зусиль, досвіду і творчості адміністрації та педагогічного колективу для досягнення сталого розвитку закладу професійної освіти у співпраці із роботодавцями, наближення умов навчання до реальних виробничих практик, застосування інноваційних педагогічних і виробничих технологій навчання в освітньому процесі, оптимізації та розподілу ресурсів тощо.

Результати аналізу Положень про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладах професійної освіти, у яких здійснюється підготовка майбутніх

спеціалістів сфери обслуговування (комунальні заклади професійної освіти: «Київський професійний коледж сфери послуг» [5], «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу» [6], «Вінницький професійний коледж сфери послуг» Вінницької обласної ради [4]) засвідчують, що оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу професійної освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти здійснюється за чотирма напрямками:

- 1) освітнє середовище закладу професійної освіти;
- 2) система оцінювання здобувачів освіти;
- 3) педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти;
- 4) управлінські процеси закладу професійної освіти.

Для оцінювання якості зазначених процесів у Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі професійної освіти визначені вимоги/правила відповідно до методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної освіти (табл. 1) [8].

Таблиця 1

Напрями оцінювання та вимоги/правила організації освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти

1.	<i>Напрямок оцінювання</i> – освітнє середовище закладу, що надає послуги у сфері професійної освіти
1.1.	Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці (внутрішнє освітнє середовище закладу освіти)
1.2.	Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці (зовнішнє освітнє середовище закладу освіти)
1.3.	Забезпечення безпечних і нешкідливих умов проживання у гуртожитку (за наявності)
1.4.	Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації
1.5.	Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору
1.6.	Забезпечення дистанційного навчання (у разі потреби)
2.	<i>Напрямок оцінювання</i> – система оцінювання здобувачів освіти
2.1.	Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень

Продовження таблиці 1

2.2.	Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування навчальних досягнень кожного здобувача освіти
2.3.	Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання
2.4.	Академічна доброчесність здобувачів освіти
3.	<i>Напрямок оцінювання</i> – педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу Освіти
3.1.	Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування загальнопрофесійних, ключових та професійних компетентностей здобувачів освіти
3.2.	Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної та фахової майстерності педагогічних працівників
3.3.	Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками (особами, які їх замінюють), працівниками закладу освіти
3.4.	Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності
3.5.	Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу освіти
4.	<i>Напрямок оцінювання</i> – управлінські процеси закладу освіти
4.1.	Організаційно-правові засади діяльності закладу освіти
4.2.	Формування контингенту здобувачів освіти
4.3.	Наявність стратегії, програми розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань
4.4.	Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм
4.5.	Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників
4.6.	Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою
4.7.	Організація освітнього процесу на основі конструктивної співпраці з роботодавцями (представниками роботодавців) їх організаціями та об'єднаннями
4.8.	Результативність (якість) освітньої діяльності
4.9.	Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності
4.10.	Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти
4.11.	Стипендіальне забезпечення та соціальний захист здобувачів освіти
4.12.	Рациональність та ефективність використання наявних ресурсів і матеріально-технічної бази

Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості професійної освіти залежить від наявності ефективних інструментів, процедур та заходів, що відносяться до системи зовнішнього забезпечення якості професійної освіти

(стандартизація, ліцензування освітньої діяльності, інституційний аудит, моніторинг якості освіти, атестація педагогічних працівників, сертифікація педагогічних працівників). Внутрішня система забезпечення якості професійної освіти є ефективною лише за умови її узгодженості із зовнішніми механізмами контролю та оцінювання, що визначають стандарти, критерії й напрями постійного удосконалення освітньої діяльності закладів професійної освіти.

Сучасні практики забезпечення якості професійної підготовки фахівців сфери обслуговування ґрунтуються на поєднанні та впровадженні інновацій, що видозмінюють підходи до функціонування складників системи забезпечення якості професійної освіти. Для якісної професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування важливо забезпечити відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом професійної освіти, професійним стандартом.

Законодавчі вимоги, визначені у Законі України «Про професійну освіту» [2], поступово імплементуються у процес професійної підготовки відповідно до підзаконних нормативно-правових актів. Наприклад, станом на сьогодні у процесі розроблення Положення про наглядову раду закладу професійної освіти, Порядок практичної підготовки, примірний студентський трудовий договір, стандарт професійної освіти, удосконалення форм дуальної професійної освіти та ін.

Варто зазначити, що упровадження законодавчих інновацій у сфері професійної освіти актуалізує роль ринку праці у забезпеченні якості підготовки майбутніх спеціалістів. Йдеться про залучення представників бізнесу до розроблення професійних стандартів, освітніх програм, оцінювання результатів навчання, організації дуальної освіти, виробничої практики, створення кваліфікаційних центрів. Забезпечення якісної професійної освіти передбачає системне узгодження змісту професійної підготовки майбутніх спеціалістів із реальними потребами ринку праці, що уможлиблюється завдяки розвитку

партнерських моделей взаємодії між професійною освітою та бізнесом. Результатом такої співпраці є сучасні професійні стандарти, що внесені до Реєстру кваліфікацій Національного агентства кваліфікацій [9]. Актуальний зміст професійних стандартів формується із урахуванням положень компетентнісного підходу і передбачає визначення професійних компетентностей та їх опис у результатах навчання, опанування якими засвідчує здатність особи успішно соціалізуватися, здійснювати професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Професійні стандарти у сфері обслуговування (наприклад, за професіями: «Кухар», «Кухар з приготування піци (Піцайоло)», «Кондитер», «Майстер ресторанного обслуговування», «Майстер готельного обслуговування» та ін.) є основою для розроблення закладами професійної освіти освітніх програм за конкретними повними чи частковими професійними кваліфікаціями та орієнтиром досягнення якості підготовки майбутніх спеціалістів сфери обслуговування.

Широкий спектр можливостей надає партнерство закладів професійної освіти і ринку праці для забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації, атестація та сертифікація педагогічних працівників (відповідно до вимог чинного законодавства), стажування на підприємствах, участь у майстер-класах, тренінгах, експериментальних дослідженнях та інших проєктах – це основні форми системного оновлення фахових компетентностей викладачів і майстрів виробничого навчання з урахуванням технологічних змін, цифровізації процесів виробництва, міжнародних тенденцій у галузі тощо.

Прикладом успішної інноваційної освітньої діяльності, спрямованої на професійний розвиток педагогічних працівників та забезпечення якості професійної підготовки майбутніх спеціалістів сфери обслуговування, є результати експериментальної роботи всеукраїнського рівня «Вдосконалення

професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу» (2021-2023) (наказ МОН України № 943 від 31.08.2021 р.), що проводилась на базі комунальних закладів професійної освіти «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу» та «Київський професійний коледж сфери послуг». Зокрема, педагогічними працівниками коледжів у співпраці із науковцям Інституту професійної освіти НАПН України та провідними шеф-кухарям України підготовлено практичний посібник «Кулінарія сучасності» [11], у якому представлені страви як національної кухні, так і нові, оригінальні рецептури, що не входять до існуючих збірників рецептур страв та кулінарних виробів, а саме: страви сучасної української, європейської кухонь (німецької, англійської, французької, італійської, іспанської), кухонь країн Азії, а також технології приготування фірмових страв підприємств ресторанного господарства та відомих шеф-кухарів України.

Постійне підвищення професійного рівня, педагогічної та фахової майстерності педагогічних працівників засвідчує їхню спроможність: розробляти й упроваджувати педагогічні та виробничі інновації в освітній процес підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування; створювати нові навчальні ресурси, у тому числі й електронні; модифікувати освітні програми, зокрема й короткострокові навчальні програми, інклюзивні програми для забезпечення доступних можливостей гнучкого навчання й соціальної інтеграції вразливих груп населення; створювати й підтримувати функціонування центрів кар'єри і професійної орієнтації, навчально-практичних центрів, кваліфікаційних центрів тощо.

Тенденція розширення міжнародних інвестицій у розвиток національної професійної освіти сприяє зростанню кількості партнерських ініціатив, грантових програм, проєктів, орієнтованих на забезпечення якості професійної освіти відповідно до європейських стандартів якості. Варто зазначити, що інституційні механізми забезпечення якості професійної освіти і підготовки у

країнах Європейського Союзу та в Україні є подібними, а саме: професійні стандарти, освітні програми, компетентність, кваліфікація, результати навчання, критерії внутрішнього моніторингу, процедура самооцінювання, кадрове забезпечення, розвиток освітнього середовища та ін. У контексті забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування позитивним є те, що заклади професійної освіти мають можливість й активно долучаються до участі у міжнародних проєктах, спрямованих на: модернізацію інфраструктури закладів професійної освіти й створення Центрів професійної досконалості; оновлення змісту професійної освіти; розвиток співпраці з партнерами; розроблення навчальних ресурсів, у тому числі електронних; інтеграцію новітніх педагогічних методик та виробничих технологій в освітній процес; професійний розвиток педагогічних працівників тощо.

Висновки та перспективи дослідження. З огляду на сучасні тенденції розвитку професійної освіти (імплементация положень нового Закону України «Про професійну освіту», посилення ролі ринку праці в управлінні і забезпеченні якості професійної освіти, розширення міжнародної співпраці для модернізації закладів професійної освіти тощо) спостерігається тісний зв'язок і взаємовплив механізмів внутрішньої і зовнішньої складових системи забезпечення якості професійної освіти. Системний моніторинг освітнього процесу на основі опитування усіх учасників освітнього процесу, вчасне самооцінювання управлінських та освітніх процесів, постійне їх вдосконалення відповідно до стратегії розвитку закладу професійної освіти та з урахуванням оновлених інструментів зовнішньої системи забезпечення якості професійної освіти є рушійними процесами формування кращих практик забезпечення якості професійної підготовки майбутніх спеціалістів і їх адаптації у системі професійної освіти.

Сучасні практики забезпечення якості професійної освіти майбутніх спеціалістів сфери обслуговування ґрунтуються на дотриманні законодавства у

сфері професійної освіти, поєднанні та впровадженні інновацій у партнерстві із ринком праці, забезпеченні відповідності результатів навчання вимогам компетентнісного підходу, розширенні міжнародних зв'язків закладів професійної освіти, орієнтованих на забезпечення якості професійної освіти відповідно до європейських стандартів якості. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні рекомендацій щодо удосконалення системи забезпечення якості освіти професійної освіти на основі зарубіжного досвіду.

Список використаних джерел

1. Вербовський І. Впровадження європейських стандартів у правове регулювання освітніх установ України. Наукові інновації та передові технології. Серія «Право». 2024. № 7(35). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7\(35\)-380-391](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7(35)-380-391) (дата звернення: 18.10.2025).

2. Верховна Рада України. Закон України «Про професійну освіту» № 4574-ІХ від 21.08.2025 // *Законодавство України*. 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text> (дата звернення: 16.10.2025).

3. Єльнікова Г., Жук М., Кретович С. Адаптивне управління закладами освіти в умовах воєнного стану в Україні. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2023. № 16 (31). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-01) (дата звернення: 15.10.2025).

4. Комунальний заклад «Вінницький професійний коледж сфери послуг» Вінницької обласної ради. Офіційний сайт. URL: <https://vpusp.vn.ua/> (дата звернення: 15.12.2025).

5. Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж сфери послуг». Офіційний сайт. URL: <https://vpu33.com.ua/> (дата звернення: 15.10.2025).

6. Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу». Офіційний сайт. URL: <https://kpk46.ukr.education/> (дата звернення: 15.10.2025).

7. Кравець, С. Г., Система забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти в Україні: суть, підходи та особливості функціонування. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 2025. №20(39). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745420/> (дата звернення: 18.10.2025).

8. Міністерство освіти і науки України. *Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: Наказ № 509 від 06.05.2021.* URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih->

[rekomendacij-z-pitan-formuvannya-vnutrishnoyi-sistemi-zabezpechennya-yakosti-osviti-u-zakladah-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osviti](#) (дата звернення: 14.10.2025).

9. Національне агентство кваліфікацій. Відомості про професійні стандарти. Реєстр кваліфікацій. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandarts> (дата звернення: 15.10.2025).

10. Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 125 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709906/> (дата звернення: 12.10.2025).

11. Порубенська Ж. Ф., Волинець Л. В., Гончар О. Б., Орлівська Т. М., Загоруйко О. І., Ягелло С. І. Кулінарія сучасності: практичний посібник. *Інноваційна професійна освіта*, 2023. Вип. 6(13). ІПО НАПН України. URL: <https://conference.ivet.edu.ua/index.php/1/en/issue/view/14/24> (дата звернення: 16.10.2025).

12. Радкевич В. О. Модернізація професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до потреб суспільства та вимог ринку праці. *Професійна педагогіка*. 2021. № 2 (23). С. 4–18. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729050/> (дата звернення: 14.10.2025).

13. Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: практичний посібник / Кравець, С. Г., Мордоус, І. О., Попова, В. В., Радкевич, В. О., Рябова, З. В., Царьова, Є. С., & Чепуренко, Я. О. за ред. В. О. Радкевич. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2023. 195 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740135> (дата звернення: 18.10.2025).

References

1. Verbovskyi I. Vprovadzhennia yevropeiskykh standartiv u pravove rehuliuвання osvitnikh ustanov Ukrainy. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii*. Seriiia «Pravo». 2024. № 7(35). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7\(35\)-380-391](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7(35)-380-391) (data zvernennia: 18.10.2025).

2. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakon Ukrainy «Pro profesiinu osvitu» № 4574-IX vid 21.08.2025 // Zakonodavstvo Ukrainy. 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text> (data zvernennia: 16.10.2025).

3. Ielnykova H., Zhuk M., Kretovych S. Adaptivne upravlinnia zakladamy osvity v umovakh voiennoho stanu v Ukraini. *Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka*. Seriiia Pedagogika. 2023. № 16 (31). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-01) (data zvernennia: 15.10.2025).

4. Komunalnyi zaklad «Vinnytskyi profesiinyi koledzh sfery posluh» Vinnytskoi oblasnoi rady. Ofitsiinyi sait. URL: <https://vpush.vn.ua/> (data zvernennia: 15.10.2025).

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»

© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

© Кравець С.

5. Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiynyi koledzh sfery posluh». Ofitsiynyi sait. URL: <https://vpu33.com.ua/> (data zvernennia: 15.10.2025).
6. Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiynyi koledzh mystetstva ta tekhnolohii servisu». Ofitsiynyi sait. URL: <https://kpk46.ukr.education/> (data zvernennia: 15.10.2025).
7. Kravets, S. H., Systema zabezpechennia yakosti profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity v Ukraini: sut, pidkhody ta osoblyvosti funktsionuvannia. Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii Pedagogika, 2025. №20(39). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745420/> (data zvernennia: 18.10.2025).
8. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii z pytan formuvannia vnutrishnoi systemy zabezpechennia yakosti osvity u zakladakh profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity: Nakaz № 509 vid 06.05.2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-z-pitan-formuvannya-vnutrishnoyi-sistemi-zabezpechennya-yakosti-osviti-u-zakladakh-profesijnoyi-profesijno-tehnichnoyi-osviti> (data zvernennia: 14.10.2025).
9. Natsionalne ahentstvo kvalifikatsii. Vidomosti pro profesiini standarty. Reiestr kvalifikatsii. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandarts> (data zvernennia: 15.10.2025).
10. Nychkalo N. H. Rozvytok profesiinoi osvity v umovakh hlobalizatsiinykh ta intehtratsiinykh protsesiv : monohrafiia. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2014. 125 s. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709906/> (data zvernennia: 12.10.2025).
11. Porubenska Zh. F., Volynets L. V., Honchar O. B., Orlivska T. M., Zahoruiko O. I., Yahello S. I. Kulinariia suchasnosti: praktychnyi posibnyk. Innovatsiina profesiina osvita, 2023. Vyp. 6(13). IPO NAPN Ukrainy. URL: <https://conference.ivet.edu.ua/index.php/1/en/issue/view/14/24> (data zvernennia: 16.10.2025).
12. Radkevych V. O. Modernizatsiia profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity vidpovidno do potreb suspilstva ta vymoh rynku pratsi. Profesiina pedagogika. 2021. № 2 (23). S. 4–18. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729050/> (data zvernennia: 14.10.2025).
13. Tekhnolohii rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity u povoiennyi chas: praktychnyi posibnyk / Kravets, S. H., Mordous, I. O., Popova, V. V., Radkevych, V. O., Riabova, Z. V., Tsarova, Ye. S., & Chepurenko, Ya. O. za red. V. O. Radkevych. Kyiv: Instytut profesiinoi osvity NAPN Ukrainy, 2023. 195 s. <https://doi.org/10.32835/978-617-95325-4-2/2023> ; URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740135> (data zvernennia: 18.10.2025).

**MODERN PRACTICES OF QUALITY ASSURANCE
IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING
OF FUTURE SERVICE SECTOR SPECIALISTS**

Svitlana KRAVETS,

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD),
Senior Researcher, Head of the Department
of Foreign Vocational
Education Systems, Institute of Vocational
Education of the
National Academy of Educational Sciences
of Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>

e-mail: sveta.kindz@ukr.net

Abstract: The relevance of researching modern practices for quality assurance in vocational education and training (VET) of future service sector specialists is determined by the need for flexible responsiveness of VET to business demands. The service sector is characterized by a wide range of activities and diverse organizational forms of development, offering employment opportunities for all categories of the population. High-quality vocational training of future specialists for the service sector, in synergy with the labor market, is an important prerequisite for the socio-economic development of the state and its regions.

Purpose of the study: to characterize modern practices of quality assurance in vocational education and training of future service sector specialists.

Research methods: analysis of legislative acts and regulatory documents – to examine the structure of the vocational education quality assurance system and the functioning features of its components (internal quality assurance system of vocational education; external quality assurance system of vocational education); analysis and synthesis – to study quality assurance systems in vocational education and training of future service sector specialists; generalization and systematization – to identify the specific features of modern quality assurance in vocational education and training of future service sector specialists.

The main results of the study: key changes in educational legislation concerning the functioning of the components of the vocational education quality assurance system have been analyzed; the directions (educational environment of a vocational education institution; assessment system of learners; pedagogical activities of teaching staff; management processes of a vocational education institution) and procedures for the functioning of the internal quality assurance system in vocational education institutions have been substantiated; the interdependence of the internal quality assurance system on the availability of effective instruments, procedures, and measures related to the

external quality assurance system (standardization, licensing of educational activities, institutional audit, monitoring of education quality, attestation of teaching staff, certification of teaching staff) has been clarified; best practices for ensuring the quality of vocational education and training of future service sector specialists have been identified.

Conclusions and prospects for further research: modern practices of quality assurance in vocational education and training of future service sector specialists are based on compliance with vocational education legislation, integration and implementation of innovations in partnership with the labor market, ensuring alignment of learning outcomes with the competency-based approach, and expanding international cooperation of vocational education institutions aimed at ensuring quality in accordance with European quality standards. Prospects for further research lie in developing recommendations for improving the national vocational education quality assurance system based on international experience.

Keywords: vocational education quality assurance system, teaching staff, future qualified specialists, service sector, partnership in vocational education.